

MAGYAR KÖNYV- SZEMLE

KÖNYV-
ÉS SAJTÓTÖRTÉNETI
FOLYÓIRAT

REVUE
POUR L'HISTOIRE DU LIVRE
ET DE LA PRESSE

129. ÉVFOLYAM

2013

ARGUMENTUM KIADÓ

MAGYAR KÖNYVSZEMLE

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BÖLCSESZETTUDOMÁNYI KUTATÓKÖZPONT
IRODALOMTUDOMÁNYI INTÉZETE ÉS AZ
ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
KÖNYV- ÉS SAJTÓTÖRTÉNETI
FOLYÓIRATA

CENTRE DE RECHERCHES EN SCIENCES
HUMAINES DE L'ACADÉMIE DES SCIENCES
DE HONGRIE ET DE LA
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE SZÉCHÉNYI
POUR L'HISTOIRE DU LIVRE ET DE LA
PRESSE

129. ÉVFOLYAM 2013. 1. SZÁM

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG – COMITÉ DE RÉDACTION

MONOK ISTVÁN *főszerkesztő*   ÁCS PÁL *társszerkesztő*
TERBE ÉRIKA *szerkesztő*
BOKA LÁSZLÓ   BUDA ATTILA
CSÁSZTVAY TÜNDE   FARKAS GÁBOR FARKAS
KULCSÁR PÉTER   MADAS ÉDIT
NAGY LÁSZLÓ   ROZSONDAI MARIANNE
P. VÁSÁRHELYI JUDIT

SZERKESZTŐSÉG – RÉDACTION

1118 Budapest, Ménesi út 11–13.

Telefonközpont: 279-2760

Internet címünk: <http://www.epa.oszk.hu>

(Keresés: Magyar Könyvszemle)

Elektronikus levélcímünk: mksz@oszk.hu

---

*Articles appearing in this journal are abstracted
and indexed in HISTORICAL ABSTRACTS and/or AMERICA: HISTORY AND LIFE.*

Megjelenik negyedévenként – Trimestrielle

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletága (1089 Budapest, Orczy tér 1.) Előfizethető valamennyi postán, a kézbesítőknel; e-mailen: hirlapelofizetes@posta.hu; faxon: 303-3440; További információ: 06-80-444-444. Példányonként megvásárolható a következő könyvesboltokban: a *Kis Magiszter Könyvesboltban* (1053 Budapest, Magyar u. 40.), a *Balassi Kiadó* könyvesboltjában (1023 Budapest, Margit u. 1.), az *Írók Boljában* (1061 Budapest, Andrássy út 45.) és az *Osiris Kiadó* könyvesboltjában (1053 Budapest, Egyetem tér 5.). Külföldön terjeszti a *Bathányi Kultur-Press* Kft. (H-1014 Budapest, Szentháromság tér 6., tel./fax: 201-8891).

Előfizetési díj egy évre 4000 Ft.

A szerkesztőség legfeljebb 1 ív terjedelmű és az MSZ 9651 szabványnak megfelelő kéziratokat fogad el (egy oldalon 30 sor, soronként 60 leütés, jegyzetek a főszöveg alatt vagy után). A Tanulmányok rovatba szánt kézírathoz fél oldal terjedelmű tartalmi kivonatot is kérünk. Különlenyomatok (legkevesebb 30 példány) a szerkesztőséghez a szerzői korrektúrával együtt visszaküldendő *Adatlapon* rendelhetők meg az ott olvasható tájékoztatás szerint.

TARTALOM

<i>Radek Tünde</i> : Johannes de Utino „Világkrónikájának” kéziratai (14–15. század) és a német nyelvű kéziratok provenienciája	1
<i>Zsoldos Endre</i> : Temesvári Pelbárt csillagászati tudománya	22
<i>Dombi Anikó</i> : Szent Vilma magyar királyné legendájának és misztériumjátékának 15–17. századi nyomtatott forrásai az Országos Széchényi Könyvtárban	47
<i>Tatay, Anca Elisabeta</i> : On the History and Art of the Old Romanian Books – The Engravings of Buda (1780–1830)	58
<i>Rózsa Mária</i> : Magyar és német irodalmi kapcsolatok a <i>Pester Sonntagsblatt</i> ban 1853–1855 I. rész	70
<i>Sas Péter</i> : Kelemen Lajos levele az erdélyi könyvtárak RMK anyagáról (1958)	77

KÖZLEMÉNY

<i>Gömöri György</i> : Egy német-cseh Hungarus Londonban	94
<i>Knapp Éva</i> : Otrókosi Foris Ferenc könyvtárának kötetei a budapesti Egyetemi Könyvtárban	99
<i>Lengyel András</i> : Ki írta <i>A Hét</i> Ady-ellenes glosszáját?	106
<i>Kereszty Orsolya</i> : Egy úttörő vállalkozás a századfordulón: A „Modern Ifjúsági Könyvtár születése”	108

NEKROLÓG

Fukári Mária (1934–2012) (<i>Körmendy Kinga</i>)	113
Kulcsár Péter (1934–2013) (<i>Farkas Gábor Farkas</i>)	115

SZEMLE

Urs, Otilia: Catalogul cărții românești vechi din Biblioteca Academiei Române Filiala Cluj-Napoca. Cluj-Napoca, 2011, Editura Mega (<i>V. Ecsedy Judit</i>)	117
Simon Melinda: Kiadói és nyomdászjelvények Magyarországon 1801–1900. – Hungarian Printers’ and Publishers’ Devices 1801–1900. Bp., 2012. Balassi Kiadó, OSZK (<i>Újvári Edit</i>)	118
Csorba Dávid: Csorba Dávid: Mohács – egy „mesemondó” szemével: Emlékezeti rétegek Szerémi György <i>Epistolájában</i> . Nyíregyháza, 2012 (<i>Szebelédi Zsolt</i>)	121
Bél Máttyás: Notitia Hungariae novae descriptio historico-geographica ... Comitatum ineditorum Tomus primus (- secundus). Ed. Gergely Tóth. Bp., 2011–2012, MTA TTI, MOL (<i>Monok István</i>)	123
Identitás és kultúra a török hódoltság korában. Szerk.: Ács Pál, Székely Júlia. Budapest, 2012, Balassi Kiadó (<i>Virovecz Nándor</i>)	124

SOMMAIRE

<i>Radek, Tünde</i> : Les manuscrits de la „Chronique Mondiale” de Johannes de Utino (14e- 15e siècles) et les provenances des manuscrits de langue allemande	1
<i>Zsoldos, Endre</i> : Le savoir astronomique de Pelbart de Temeswar	22
<i>Dombi, Anikó</i> : Les sources imprimées de la légende et du jeu de mystère de la reine hongroise Sainte Wilhelmine à la Bibliothèque Nationale Széchényi	47
<i>Tatay, Anca Elisabeta</i> : On the History and Art of the Old Romanian Books – The Engravings of Buda (1780–1830)	58
<i>Rózsa, Mária</i> : Rapports littéraires germano-hongrois dans le magazine <i>Pester Sonntagsblatt</i> 1853–1855. Pars 1.	70
<i>Sas, Péter</i> : Lettre de Lajos Kelemen, au sujet des stocks de livres hongrois anciens des bibliothèques de Transylvanie (1958)	77

CONTRIBUTIONS HISTORIQUES

<i>Gömöri, György</i> : Un Hungarus germano-tchèque à Londres	94
<i>Knapp, Éva</i> : Les volumes de la bibliothèque de Ferenc Otrokocsi Foris à la Bibliothèque Universitaire de Budapest	99
<i>Lengyel, András</i> : Qui est l’auteur de la glose écrite contre Ady dans le journal ‘A Hét’ (La Semaine)?	106
<i>Kereszty, Orsolya</i> : Une entreprise pionnière du tourne-siècle: naissance de la „Bibliothèque Moderne de Jeunesse”	108

NÉCROLOGUE

Mária Fukári (1934–2012) (<i>Körmeny, Kinga</i>)	113
Péter Kulcsár (1934–2013) (<i>Farkas, Gábor Farkas</i>)	115

REVUE

Urs, Otilia: Catalogul cărții românești vechi den Biblioteca Academiei Române Filiala Cluj-Napoca. Cluj-Napoca, 2011. (<i>Ecsedy, Judit, V.</i>)	117
Simon, Melinda: Marques typographiques et d’éditeur en Hongrie 1801–1900. – Hungarian printer’s and publisher’s devices 1801–1900. Bp. 2012. (<i>Újvári, Edit</i>)	118
Csorba, Dávid: Mohács – vue par un conteur de fables: couches de mémoires dans l’ <i>Epistola</i> de György Szerémi. Nyíregyháza, 2012. (<i>Szebelédi, Zsolt</i>)	121
Bél, Mátyás: Notitia Hungariae novae descriptio historico-geographica... Comitatum ineditorum. Tomus primus (-secundus). Éd. Gergely Tóth. Bp. 2011–2012. (<i>Monok István</i>)	123
Identité et civilisation à l’époque de l’occupation turque. Réd. Pál Ács, Júlia Székely. Bp. 2012. (<i>Virovecz, Nándor</i>)	124